

DERS İZLENESİ

SHO317 **SOSYAL HİZMET YÖNETİMİ** **2015-2016, GÜZ DÖNEMİ**

Doç. Dr. Tarık TUNCAY

Ders Hakkında

Bu ders, beşinci dönem sosyal hizmet lisans öğrencilerinin sosyal refah hizmeti sunan örgütlerde yönetim bilgi ve becerilerini geliştirmesini sağlar. Sosyal hizmet ancak örgütsel bir çatının altında işlev görebilen bir meslektir ve sosyal hizmet uzmanlarının görevleri örgütün doğasına ve özelliklerine göre şekillenmektedir. Örneğin bir aile danışma merkezinde çalışan sosyal hizmet uzmanı daha çok bireyle ve aileyle sosyal hizmet uygulaması yapmakta, hizmet alanlara psikososyal danışma hizmetleri vermektedir. Benzer biçimde bir sosyal yardım kurumunda çalışan sosyal hizmet uzmanı ise klinik düzey sosyal hizmet müdahalelerinden ziyade daha çok sosyal hizmet değerlendirmesini içeren ev ziyaretleriyle yoksulluk tespiti yapmaktadır. Dolayısıyla sosyal hizmet uzmanlarının mesleki bilgi ve beceri repertuarları çalıştıkları örgütün niteliğine göre birbirinden farklılaşabilir. Aile danışma merkezinde çalışan profesyonel daha çok aile terapisi yöntem ve tekniklerinde özel bilgiye sahipken sosyal yardım alanında çalışan sosyal hizmet uzmanı yoksulluk ve sosyal yardım uygulamalarıyla ilgili mevzuat ve uygulama bilgisine sahiptir. Dolayısıyla örgütlerin temel amaçları sosyal hizmet uzmanlarının bilgi ve beceri repertuarını yeniden şekillendirmektedir.

Sosyal hizmet mesleği insani hizmet örgütlerinin kullanacağı birçok özel bilimsel bilgi ve beceri birikimine sahiptir. Bu birikim bireylerin, ailelerin, grupların ve çeşitli toplulukların geniş bir sosyal, kültürel ve politik bağlam içinde ayrıntılı olarak tanınmasını mümkün kılmaktadır. Ayrıca mesleğin temsil ettiği evrensel değerler temelinde risk altındaki bireylerin ve grupların haklarını savunacak ve geliştirecek örgütsel uygulamalar yapılır. Dolayısıyla sosyal hizmet, örgütlere klasik bürokratik uygulamaların dışına çıkarak daha geniş bir perspektiften düşünme ve yenilik getirme kapasitesi sağlamaktadır.

Sosyal hizmet yönetiminin gerçekleştirildiği örgütlerin tümü sosyal hizmet örgütleridir. Sosyal hizmette yönetim ise:

- bir sosyal kurumda örgütsel amaçları belirleme,

- bir programı yürütmek için kaynak temin etme ve dağıtımını sağlama,
- belirlenmiş hedeflere ulaşmak için çeşitli işlemleri koordine etme,
- izleme, değerlendirme ve
- etkililiği ve verimliliği artırmak için süreçte ve yapıda gerekli değişiklikleri yapma,

işlevleri için idari sorumluluk üstlenmiş olan kişiler tarafından uygulanan yöntemlerdir (Barker, 1999).

Ancak kurumsal bir çatı altında işleyebilen sosyal hizmet için örgüt kavramı özel bir önem taşır. Esasında örgütler insan yaşamının olduğu her toplumsal sistemde vardır ve insanlar kendi kurdukları örgütler aracılığıyla çeşitli kolektif amaçlarını gerçekleştirirler. Bunlar, eğitim, sağlık, spor vb. birçok nitelikte olabilir. Ayrıca devlet veya devlet dışı, gönüllü örgütler de vardır. Sosyal hizmet mesleği için örgüt insani hizmetlerin planlandığı ve uygulandığı çok boyutlu yapılardır. Bu yapılar içinde karar verme süreci içeren her mesleki ve idari eylem de sosyal hizmet yönetiminin kapsamı içine dâhil olmaktadır. İçinde insanın en etkin unsur olduğu örgütler oldukça karmaşık olan insani ve toplumsal etkileşimlerin hayat bulduğu canlı organizmalardır. Örgütler aynı zamanda dersimiz kapsamında ele alacağımız birçok farklı kuramsal yaklaşıma göre çeşitli biçimler alan yapılardır.

Öğretim Yöntemleri

Dersler konu anlatımı ve sınıf içi tartışmaları içerir. Her öğrencinin derse katkı ve katılımı ders sorumlusu tarafından izlenir. Öğrencilerin derse önceden verilmiş olan okuma kaynaklarına referansla katkı vermesi beklenmektedir.

Değerlendirme Yöntemleri

Öğrencinin değerlendirilmesi, öğrencinin derse katılım düzeyinin izlenmesinin yanı sıra iki yazılı sınav ve bir yazılı ödev ile yapılır.

A. Yazılı Sınavlar

Yazılı sınavlar ara ve genel sınav olmak üzere iki kez yapılacaktır. Sınavlar ders kaynakları olmaksızın, hem klasik soruları hem de test sorularını (örn. çoktan seçmeli, doğru-yanlış önermeleri, kısa yanıt gibi) içerecek şekilde **karma** yapılacaktır. Sorular sınavın öncesinde geriye dönük olarak derste ele alınan konuların tümünü içerecektir. Dersin yazılı kaynakları ve ders sorumlusunun ders boyunca sözlü anlatımından çıkartılan notlar sınavın içeriğini oluşturacaktır. Sınav sonuçları ders sorumlusunun web adresinde (<http://www.tariktuncay.org>) sınavdan sonra ortalama 10 gün içinde açıklanacaktır. Sınav sonucuna itiraz eden öğrenci ders sorumlusu ile doğrudan sözlü veya e-posta yoluyla iletişim kurabilir.

B. Yazılı Ödev (ikinci ara sınav)

Öğrencilerin bir sosyal hizmet örgütlenmesi seçerek, bu örgütün yönetim süreçlerini tanımlaması ve sunduğu hizmetleri derste ele alınan yönetim

kavramları ile betimlemesi istenir. Hükümet kuruluşları (merkezi hükümet kuruluşları ve yerel yönetimler), sivil toplum örgütlenmeleri veya özel kuruluşlar inceleme amacı ile seçilebilir. Seçilen örgütün hizmet alanı ile ilgili teorik bilgilerin yanı sıra, örgütü tanıtan ve yönetim - karar verme süreçlerini betimleyen bir kısım, ayrıca örgütte çalışanlarla yapılacak yazılı yada sözlü görüşmeler aracılığıyla örgütün idari süreçlerinin betimlenmesi ve örgütün hukuksal çerçevesi hakkında bilgi verilerek bir değerlendirme ile yazılı ödevin sonlandırılması beklenmektedir. Ödev ortalama 10-12 sayfa olmalı ve akademik kaynaklara referans yapılmalıdır. Bakanlıklar gibi merkezi örgütleri bir bütün olarak incelenmemeli, bunun yerine bağlı kuruluşlar arasından seçim yapılmalıdır.

YAZILI ÖDEV ŞABLONU	
BAŞLIKLAR	İÇERİK
ÖRGÜTÜN:	
1. Genel Özellikleri ve Hizmet Profili	Örgütün tarihçesi, temel işlevleri ve diğer genel özellikleri hakkında tanıtıcı kısa bir giriş yapılmalıdır.
2. Yasal Dayanakları	Örgütün işlev görmesi mümkün kılan mevzuat hakkında tanımlayıcı özet bilgi verilmelidir
3. Karar Verme Süreçleri	Örgütün hizmetlerini sunarken nasıl bir iş akış şeması içerisinde karar verme süreci işlettiği hakkında bilgi verilmelidir. Derste incelenen konulara referans yapılmalıdır.
4. Hizmet Alanı Hakkında Temel Bilgiler	Örgütün hizmet alanı ile ilgili kuramsal sosyal hizmet bilgilerine yer verilmelidir. Burada özellikle akademik referanslardan yararlanılması gereklidir. Örgütü tanıtan web sayfasından alınan bilgiler geçerli değildir.
5. Müracaatçı Profili	Bu kısma eğer müracaatçılara ulaşılabilirse hizmet süreci hakkındaki görüşleri eklenebilir.
6. Çalışan Profili	Bu kısma eğer çalışanlarla görüşülebilirse hizmet süreci hakkındaki görüşleri eklenebilir.
7. GZFT Analizi	Kısaca, örgütün güçlü yönleri (G), zayıf yönleri (Z), önündeki fırsatlar (F) ve karşı karşıya bulunduğu tehditleri (T) içeren bir analiz yapılmalıdır
8. Sonuç ve Değerlendirme	Yukarıdaki yedi başlıkta ele alınan bilgilerden yola çıkarak öğrenci tarafından elde edilen en önemli sonuçlar ve kişisel görüşlere bu başlık altında, özgün bir dil kullanılarak yer verilmelidir.

Yazılı ödev, en çok 5000 sözcük olmalı ve en az 5 akademik kaynağa (bilimsel makale, kitap, kitap bölümü, rapor, resmi bir kurumun sitesinden alıntılar) referans yapılmalıdır. Genel internet kaynakları resmi olmadığı ve bir kurumu temsil etmediği sürece akademik kaynak olarak kabul edilmemektedir. Örneğin 'Wikipedia' gibi anonim bilgi kaynakları kesinlikle kullanılmamalıdır.

Ödev dersin bitiminden iki hafta (bkz. *Ders Takvimi*) önce e-posta yoluyla (tariktuncay@gmail.com) ders sorumlusuna iletilmelidir. Eğer yazılı ödev belirlenen tarihten daha sonra iletilirse öğrenciye 10 ceza puanı verilecektir.

Çalışma Takvimi

1	2	3	4	5	6	7	
14/09	21/09	28/09	05/10	12/10	19/10	26/10	
Teorik Ders	Tatil (Kurban Bayramı)	Teorik Ders	Teorik Ders	Teorik Ders	Teorik Ders	Teorik Ders	
Ders Oryantasyonu	Ders Yok	Örgütlerde Sosyal Hizmet Uzmanları	Organizasyonu Anlamak	Sosyal Hizmet Örgütlerinin Yapısı Sosyal Hizmet Örgütlerinde Liderlik	Yeni Kamu Yönetimi	Müdahale Stratejisi Geliştirme-Proje Yönetimi I	
8	9	10	11	12	13	14	15
02/11	09/11	16/11	23/11	30/11	07/12	14/12	21/12
Teorik Ders	Ara Sınav	Teorik Ders	Teorik Ders	Teorik Ders	Teorik Ders	Yazılı Ödev Sunumları	Yazılı Ödev Sunumları
Müdahale Stratejisi Geliştirme-Proje Yönetimi II	Ara Sınav	Müdahale Stratejisi Geliştirme-Proje Yönetimi III	Yerel Yönetimin Kuramsal Çerçevesi	Yerel Yönetimlerde Sosyal Hizmetler	Yerel Yönetimlerde Yeni Anlayışlar	Yazılı Ödev Sunumları	Yazılı Ödev Sunumları

Puanlama

Yazlı sınav: %20; Yazılı Ödev ve Sunumu: %30 (Sunum 1/3 puan değerinde);
Final Sınavı: %50

Derse Devam

Öğrencilerin her ders gününde derse gelmesi beklenmektedir. Dersin başarısı büyük oranda derse devama bağlıdır. Derse devam haftalık yoklama alınması ile izlenecektir. Öğrencinin devam süresinin kaydını kişisel olarak tutması gereklidir. Ders sorumlusunun öğrencinin devamsızlık süresini bildirme yükümlülüğü yoktur. Hacettepe Üniversitesi'nin ilgili yönetmeliğine göre dersin toplam teorik saatinin %30'undan daha fazlasında derse gelmeyen öğrenci 'F1' notu ile başarısız sayılır ve genel sınava girme hakkını kaybeder. Dersi aldığı bir sonraki dönemde ise devam zorunluluğu devam eder. **Fiilen dersin 56 saat olan toplam süresinin 20 saatinde derse gelmeyen öğrenci başarısız olur.**

Ders Takvimi

Ders 56 saat süren (güz döneminde 14, yaz döneminde 7 hafta) teorik bir programa dayalıdır. Bu süreye ara sınavlar dâhildir. Aşağıda yer alan tabloda dersin haftalık konuları, **zorunlu** okuma kaynakları ile birlikte verilmiştir. Derse bu takvimi izleyerek önceden okumalarla hazırlıklı olarak gelinmesi beklenmektedir.

HAFTA	KONU	ÖĞRENME HEDEFLERİ
3	Örgütlerde Sosyal Hizmet Uzmanları	<p>Bu derse katıldıktan sonra;</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Sosyal hizmetlerin doğası hakkında ayırt edici bilgiler öğrenecek,✓ Sosyal hizmet örgütlerinin temel özellikleri hakkında bilgi edinecek,✓ Mesleki değerlerin ve kuralların ilişkisi hakkında fikir edinecek,✓ Örgütsel hizmetlerde müracaatçının katılımının önemini görececek,✓ Sosyal hizmet örgütlerinin temel unsurlarını

HAFTA	KONU	ÖĞRENME HEDEFLERİ
		taniyacaksınız.
4	Organizasyonu Anlamak	<p>Bu derse katıldıktan sonra;</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Organizasyonun tanımını ve kapsamını görecektir,✓ Sosyal hizmet organizasyonlarının farklı türleri hakkında bilgi edinecek,✓ Bürokrasi ve örgütsel yapının özellikleri ve farklı çağrışımları hakkında fikir edinecek,✓ Organizasyon kuramlarından Taylor'ın bilimsel yönetim kuramını öğreneceksiniz.✓ Weber'in bürokrasi kuramının temellerini görecektir,✓ Fayol'un yönetim süreci yaklaşımı hakkında bilgi edinecek,✓ Mayo'nun insan ilişkileri okulu hakkında fikir edinecek,✓ Sistem ve durumsallık yaklaşımlarını tanıyacak✓ Toplam kalite yönetiminin organizasyonlara sağladığı katkıları öğreneceksiniz.
5	Sosyal Hizmet Örgütlerinin Yapısı	<p>Bu derse katıldıktan sonra;</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Resmi olan ve olmayan desteğin farklarını görecektir,✓ Sosyal hizmet örgütlerinin farklı türleri hakkında bilgi edinecek,✓ Sosyal hizmetler alanında faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin yönetim yapısı hakkında fikir edinecek,✓ Geleneksel ve alternatif sosyal hizmet örgütleri arasındaki farkları öğreneceksiniz.
5	Sosyal Hizmet Örgütlerinde Liderlik	<p>Bu derse katıldıktan sonra;</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Liderliğin tanımı ve kapsamı hakkında ayırt edici bilgiler öğrenecek,✓ Lider ve yöneticinin farkları hakkında bilgi edinecek,✓ Liderin güç kaynakları hakkında fikir edinecek,✓ Liderlik tarzlarını görecektir,✓ Liderlik kuramlarını ve modern liderlik yaklaşımlarını

HAFTA	KONU	ÖĞRENME HEDEFLERİ
		taniyacaksınız.
6	Yeni Kamu Yönetimi	<p>Bu derse katıldıktan sonra;</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Yeni kamu yönetimi anlayışının kökenlerini, temel özelliklerini ve gelişimini görecek,✓ Sosyal devlet modelinin değişimi hakkında bilgi edinecek,✓ Küreselleşmenin ve neo-liberal politikaların kamu yönetimi üzerindeki etkileri hakkında fikir edinecek,✓ Yeni kamu yönetiminin sosyal hizmete etkilerini öğreneceksiniz.
7	Müdahale Stratejisi Geliştirme-Proje Yönetimi I	<p>Bu derse katıldıktan sonra;</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Proje yönetiminin temellerini görecek,✓ Proje döngüsü yönetimi hakkında bilgi edinecek,✓ Proje döngüsü yönetiminin sorun analizi, hedef analizi, strateji analizi, paydaş analizi ve genel hedef ve amaçlarını tasarlamayı örneklerle öğreneceksiniz.
8-10	Müdahale Stratejisi Geliştirme-Proje Yönetimi II-III	<p>Proje döngüsü yönetiminin, projenin faaliyetlerinin planlanması, beklenen etki ve çıktılarının planlanması, risk analizi, nesnel başarı göstergeleri, kaynakların planlanması ile izleme ve değerlendirme aşamalarının tasarımını örneklerle öğreneceksiniz.</p>
11	Yerel Yönetimin Kuramsal Çerçevesi	<p>Bu derse katıldıktan sonra;</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Kamu yönetimi türleri hakkında bilgi edinecek,✓ Yerel yönetimlerin tarihçesini öğrenecek,✓ Yerel yönetimlerin yasal çerçevesini görecek,✓ Yerel yönetimlerin tiplerini ve temel işlevlerini öğreneceksiniz.✓ Yerel yönetimlerin merkezî yönetimle ilişkileri hakkında bilgi edinecek,✓ Yerel yönetimlerin sosyal politikaya katkılarını görecek,✓ Yerel yönetimlerin işlevlerini eleştirel gözle

HAFTA	KONU	ÖĞRENME HEDEFLERİ
		değerlendirebilecek, ✓ Yerel yönetimlerin olumlu ve olumsuz özellikleri hakkında fikir edinecek, ✓ Ülkemiz yerel yönetimlerinin sorunlarını öğreneceksiniz.
9 (?)	ARA SINAV	
12	Yerel Yönetimlerde Sosyal Hizmetler	Bu derse katıldıktan sonra; ✓ Yerel yönetimlerle sosyal hizmetler arasındaki bağlantıyı kurabilecek, ✓ Sosyal hizmetlerin yerel yönetimler tarafından sunulmasının yararlarını öğrenebilecek, ✓ Sosyal belediyecilik kavramını tanıyabilecek, ✓ Yerel yönetimlerin yasal dayanaklarını kavrayabileceksiniz. ✓ Belediyelerde sosyal hizmetlerin niteliği hakkında bilgi sahibi olacak, ✓ Belediyeler tarafından sosyal hizmetlerin sunumunda karşılaşılan sorunları öğrenecek, ✓ Sosyal hizmetlerin çeşitli ülkelerin belediyeleri tarafından yürütülen örneklerini görecek, ✓ Ülkemizdeki büyükşehir belediyelerinin sunduğu sosyal hizmetler hakkında bilgi sahibi olacaksınız.
13	Yerel Yönetimlerde Yeni Anlayışlar	Bu derse katıldıktan sonra; ✓ Kamu ve yerel yönetimlerde yeniden yapılanmanın anlamını ve nedenlerini öğrenecek, ✓ Kamu yönetimi reformunun alanları hakkında bilgi sahibi olacak, ✓ Yerel yönetim modelleri hakkında fikir sahibi olacak, ✓ Küreselleşmenin yerel yönetimler üzerindeki etkilerini görecek, ✓ Yerel yönetimlerde yeni anlayışlar hakkında genel bilgi sahibi olacaksınız.

HAFTA	KONU	ÖĞRENME HEDEFLERİ
14	Yazılı Ödev Sunumları	
15	Yazılı Ödev Sunumları	
16	Final Sınavı	

Dersin Zorunlu Kaynağı

Tuncay, T., (2015). *Sosyal Hizmet Yönetimi Ders-Notu*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi İİBF Sosyal Hizmet Bölümü Lisans Programı, 206 sayfa.